

Q. 4. Postea vero cap. 4, docet tria principia posita eadem esse secundum analogiam et proportionem in omnibus generibus accidentium; quia in omnibus considerari possunt potentia seu subjectum, forma seu ipsam accidens, et privatio ejus. Ubi quæri potest an accidentia constent propria potentia et proprio actu physicis, sive in abstracto, sive in concreto sumpta. Quæ quæstiones satis sunt extra intentionem præsentis libri, in quo hæc omnia cursim præmittuntur ad disputationem de superioribus substantiis. Nec Aristotelis mens fuerit tribuere singulis accidentibus proprias et distinctas potentias receptivas suorum generum; sed solum explicare proportionaliter in eis illa tria principia rerum; illæ vero quæstiones tractantur a nobis disp. 14, quæstione 3. Ulterius vero extendit Philosophus sermonem ad omnes causas, dicens easdem secundum proportionem seu analogiam rationem esse in accidentibus, quæ sunt substantiarum. Et obiter nonnulla hic recolligit de principio, causa et elemento, quæ in lib. 5 dixerat fusius, et ibi sunt exposita; latiusque tractata in disputationibus de causis, a 12 usque ad 27. Addit vero hic propositionem notandam; nempe, *præter causas omnes particulares esse causam cuncta moventem tanquam omnium primam*; de qua dicto loco disputationem 20, 21 et 22 instituimus, præter alia, quæ in cæteris disputationibus, præsertim in 24 et 25, sparsim diximus.

Tandem in capite quinto, hoc ipsum prosequitur, variis modis ostendens eadem esse principia rerum omnium, vel quia substantiæ sunt causæ omnium accidentium, et ita principia substantiarum sunt principia reliquorum entium; vel quia inter substantias quædam sunt primæ, et causæ cæterarum, ut cœlestia corpora, et animæ eorum, id est, ut D. Thomas exponit, motrices intelligentiæ (sive proprie dicantur animæ, sive per metaphoram), et ideo addit, *vel intellectus, appetitus, et corpus*, id est, substantiæ intelligentes et amantes, et corpora quibus proxime utuntur, seu quæ movent, et per ea causant. Ac tandem repetit actum et potentiam esse principia omnium, non tamen eadem, sed per analogiam; quæ omnia ex disputationibus citatis constant, neque hic aliquid addendum occurrit.

CAPUT VI.

PRÆTER NATURALES SUBSTANTIAS DARI ALIQUAM PERPETUAM ET IMMOBILEM.

Quæst. 1. Prima quæstio hic occurrit, an ostendere hujusmodi substantias esse, sit physici muneris, an metaphysici; tractatur disp. 29, s. 3, disp. 35, s. 1.

Q. 2. An recte Aristoteles hoc demonstravit in præsentem. Summa rationis ejus est. Impossibile est omnes substantias esse corruptibiles; ergo necessaria est aliqua substantia æterna. Antecedens patet, quia si substantiæ omnes essent corruptibiles, nihil esset sempiternum, cum substantiæ sint prima entia, sine quibus alia esse non possunt. Consequens autem est falsum, quia necesse est motum saltem esse sempiternum; ergo. Minorem probat, quia tempus non potuit de novo incipere, ita ut antea non fuerit; quia sine tempore non potest esse prius et posterius; sed tempus non est sine motu, quia vel sunt idem, aut tempus est quædam passio motus; ergo perinde oportet motum esse sempiternum et continuum, sicut et tempus, quod (ait) de nullo nisi de circulari et locali dici potest. Itaque totus hic discursus revocatur ad illam propositionem, quod sine tempore non est prius et posterius, et ideo non potest dari initium temporis.

Quæ ratio quoad hoc ultimum valde frivola est, quia, si modo nostro concipiendi loquamur, præter prius et posterius reale, imaginarium concipitur, et ita potuit tempus reale habere initium, ante quod non fuerit; illud vero ante quod, non significat prius tempus, sed imaginarium tantum. Si autem loquamur secundum rem, ante hoc tempus præcessit infinita æternitas, cui hoc tempus non semper coexistit, et sic illud ante, non dicit tempus prius, sed æternitatem, quæ in Deo præexistit, quando tempus non erat. Itaque processus Aristotelis nec firmus est, nec necessarius. Potest autem per dilemma fieri efficax: quia vel substantiæ corruptibiles semper fuerunt, vel non: si primum, necessaria est aliqua substantia æterna illis perfectior, a qua manaverint; si vero non semper fuerunt, non minus necessaria est illa substantia, ut ab illa originem duxerint. De hac re disserimus late disput. 29, sect. 1.

Q. 3. An satis ostendat Aristoteles illam substantiam non esse potentiam, sed actum, quia perpetuo movet. Respondetur, jam ex dictis

constare rationem hanc ex falso principio, et insufficienter probato, procedere. Adhuc tamen illo posito, non potest ex solo illo colligi, illam substantiam esse purum actum; nam substantia creata posset illum motum perpetuum efficere, si esset possibilis. Solum ergo colligitur ex illo motu, substantiam illius motoris semper esse in actu movendi. Adde, ad hoc etiam esse supponendum, illam substantiam semper esse eandem, quod probatum non est; possunt enim plures motores vicissim movere, et sigillatim cessare. Denique etiamsi idem motor sit semper in actu movendi, non sequitur non posse cessare; quia potest non ex necessitate, sed ex libertate perpetuo movere. De hac re latius disput. 30, sect. 8, et disp. 35, sect. 1.

Q. 4. An satis probetur a Philosopho has substantias esse immortales, quia sunt perpetuæ. Difficile sane est huic rationi efficaciam tribuere, cum statim appareat defectus illationis in ipsis cœlis, qui æterni sunt et non sunt immateriales. Videatur disp. 30, sect. 4, et disp. 35, sect. 1 et 2.

Q. 5. An idem senserit Aristoteles de omnibus intelligentiis quod de prima quoad necessitatem essendi, et naturæ simplicitatem et actualitatem; tractatur disput. 39, sect. 2, disp. 25, et exponitur hic locus, in quo videtur Aristoteles confuse et indifferenter loqui de illo supremo substantiarum ordine, quantum interdum in singulari, interdum in plurali loquatur.

Cætera, quæ Aristoteles hic tractat de actu et potentia, circa lib. 9 sunt notata.

CAPUT VII.

DE ATTRIBUTIS PRIMI MOTORIS.

Quæstio 1. An ex motu cœli sufficienter colligatur unus primus motor immobilis; de hoc fuse disput. 30, sect. 1 et 8.

Q. 2. An ex sententia Aristotelis primus motor solum moveat cœlum ut finis, vel etiam ut efficiens; hic enim priorem tantum causandi modum illi attribuere videtur; sed hoc solum facit, ut ejus immobilitatem declaret, alioqui enim ejus efficientiam agnoscit, ut latius tractamus disput. 23, et disp. 30, sect. 17.

Q. 3. An secundum Aristotelem primus motor moveat primum orbem mediante alia intelligentia, vel per seipsum. Hic enim priorem partem insinuat, nisi exponatur, quod moveat ut motus non ab alio, sed a se; ita

enim melius explicatur immobilitas primi motoris, quia non solum in genere efficientis, sed etiam in genere finis movet, ut non motus ab alio, sed quia propter se operatur absque motione. Nam sicut in genere efficientis, ita in genere finis est primum et supremum. At vero in reliquis omnibus dictis Aristoteles sentit non esse alium motorem illius cœli præter primum et immobilem; sed de hac re latius in libris de Cœlo.

Q. 4. An primus motor sit primum intelligibile in actu, tanquam simplicissima et actualissima substantia. Ita enim de illo hic sentit Philosophus. Tractatur disp. 38, sect. 11.

Q. 5. An primus motor sit primum appetibile, quod perinde est ac querere an sit ultimus finis; de quo in disp. 24 disserimus. Ex hoc vero loco habes ab Aristotele distinctionem duplicis finis. Unus est præexistens, alter non præexistens. Prior acquirendus per media, posterior etiam efficiendus, et ideo priorem rationem finis ait habere locum in primo motore, non vero posteriorem.

Q. 6. An primus motor sit perpetua substantia omnium simplex, et secundum actum, seu purus actus, disp. 30, sect. 3.

Q. 7. An primus motor sit ens simpliciter necessarium natura sua, quod nullo modo possit aliter se habere, disp. 29, sect. 1.

Q. 8. An secundum Aristotelem primus motor moveat ex necessitate naturæ, vel potius ex præconcepto fine ejusque necessitate, disp. 30, sect. 16.

Q. 9. An cœlum et natura pendeant a primo motore secundum Aristotelem, non tantum quoad motum, sed etiam quoad substantiam; disp. 29, sect. 1, et disp. 29, sect. 2.

Q. 10. An primus motor optimam ac perpetuam, et actualem vitam habeat, summam ac perfectissimam jucunditatem affectam, quæ ex sui contemplatione nascitur. Tractamus late disput. 30, sect. 14. Non est tamen dubium quin Aristoteles hoc loco optime de Deo sentiat ac loquatur. Cujus illa sunt verba notatione digna: *Si ita bene se habet Deus semper, sicut nos aliquando, admirabile est; quod si magis adhuc, admirabilius est; at ita se habet. Videtur sane Philosophus expertus aliquando magnam quamdam jucunditatem in sua qualicumque speculatione substantiarum separatarum, et præsertim primæ, in qua proinde humanam felicitatem alibi constituit; hinc ergo ascendit, et in admirationem venit divinæ perfectionis. Sicque vere ratiocinatur. Intellectus intelligit per quamdam conjunctio-*

nem ad rem intellectam, et illam in se habens contemplatur, et hæc operatio est optima dispositio ejus, et in illo ordine speculatio est optima et maxime delectabilis; si ergo Deus est summum intelligibile, sibi que conjunctissimum, et se per se ipsum perpetuo contemplatur, admirabilis est ejus vita atque delectatio.

Q. 11. An Deus non solum sit sempiternum ac optimum vivens, sed etiam sit sua vita, quia est sua operatio, ac purus actus; ita enim hic de Deo Aristoteles sentit, et optime, ut disput. 30, sect. 3 et 14, tractamus.

Q. 12. Quomodo verum sit id quod hic Aristoteles asserit, nempe Deo inesse ævum continuum et æternum, disp. 30, sect. 8, et disp. 50, sect. 1.

Q. 13. An Deus, sicut est omnium entium principium, ita et sit optimum et pulcherrimum eorum. Tractatur a nobis in prædicta disputatione. Habetque locum circa textum hunc, nam hæc omnia plane significat Aristoteles, dum reprehendit Pythagoricos et Speusissimum, eo quod negaret Deum esse optimum et pulcherrimum, licet sit principium; non enim semper principia sunt æque perfecta, atque id quod ab illis fit, ut patet in semine. At ipse respondet principium primum et instrumentarium non semper esse æque perfectum; principale vero ac præsertim primum, necessario esse perfectissimum.

Q. 14. An senserit Aristoteles Deum esse simpliciter infinitum, recteque id probaverit ex eo quod infinito tempore movet; disp. 30, sect. 2.

Q. 15. An primus motor immaterialis sit ac simpliciter impassibilis, idque satis demonstratur ratione naturali, disp. 40, sectione 1e et 18.

CAPUT VIII.

DE NUMERO SUBSTANTIARUM SEPARATARUM.

Aristoteles in hoc capite ex numero cœlorum mobilium probat numerum immaterialium substantiarum moventium, et ordinem ac proprietates earum ex ordine cœlorum mobilium colligit. Circa quem discursum variæ quæstiones insurgunt.

Quæst. 1. An probari satis possit cœlos moveri ab aliqua substantia separata præter primam. Hæc spectat ad libros de Cœlo, illam vero attingemus disp. 35, sect. 4.

Q. 2. Esto ita moveantur, an necesse sit a tot substantiis separatis moveri cœlos, quot sunt ipsa corpora cœlestia, ibid.

Q. 3. An probari possit numerum substan-

tiarum separatarum non esse majorem quam cœlorum, aut e converso hunc numerum esse majorem illo, vel neutrum possit satis ostendi, ibid.

Q. 4. An superius cœlum a superiori et perfectiori intelligentia moveatur, idque intelligendum sit de perfectione individuali vel specifica. Quo loco attingi solet quæstio, an cœlum solis sit perfectius superioribus planetarum cœlis. Sed non est hujus loci, nec refert ad rem præsentem, nam quidquid sit de substantiali perfectione, in ratione mobilis, certum est cœlum quo superius, eo habere rationem mobilis perfectioris, tum propter magnitudinem, tum quia est superius, et continet inferiora.

Q. 5. An ex incorruptibilitate cœli, vel motus ipsius æternitate, recte colligatur substantias separatas esse incorruptibiles et perpetuas, disput. 35, sect. 1 et 2.

Q. 6. An ex cœli motu æterno colligi possit illas substantias esse sine magnitudine, et consequenter esse infinitas, secundum Aristotelem, ibidem, et disp. 30, sect. 4.

Q. 7. An putaverit Aristoteles tales esse substantias motrices inferiorum cœlorum ac primi, et quo sensu intellexerit hanc esse primam, illam vero secundam. Hæc omnes quæstiones attinguntur a nobis in disp. 29, sect. 2, et in disp. 35, sect. 2. Et quæ ad metaphysicum per se spectant, fuse tractantur; quæ vero sunt proprie physicæ, et pertinent ad libros de Cœlo, solum breviter expediuntur.

Q. 8. Et eadem ratione omittimus reliquam partem capituli, in qua Aristoteles fuse agit de numero orbium cœlestium. Item agit de unitate cœli, id est, totius sphaeræ cœlestis, et consequenter totius universi, ostendens esse unum. Ratio autem ejus frivola est, scilicet, quia si essent plures cœli, haberent principia plura solo numero diversa; quod impossibile probat, quia oporteret talia principia habere materiam. Sed illa prima sequela frivola est, quia possunt esse plures mundi ab eodem principio, ut latius tractamus disp. 29, sect. 1.

Q. 9. Impugnatio etiam illius consequentis attingit quæstionem de principio individuationis, de qua late disput. 5, sect. 2 et sequenti. In toto vero hoc discursu Aristoteles præ oculis habenda sunt illa verba ejus satis modesta: *Ita rationabiliter arbitrandum est, quod enim necessarium est, relinquatur potentioribus dicendum.* Recte enim intellexit has

non esse demonstrationes, sed discursus probabiles.

CAPUT IX.

DUBIA QUÆDAM CONTINENS CIRCA DIVINAM INTELLIGENTIAM.

Quæst. 1. Prima quæstio ab Aristotele posita est, an divina mens actu semper intelligat. Et rationem dubitandi proponit, quia si non actu semper intelligit, *quidnam præcellens erit? Erit enim ut dormiens.* Si autem semper intelligit actu, ergo ab actu intelligendi habet nobilitatem suam; non est ergo ipsa nobilissima substantia. Responsio vero est, semper actu intelligere, non intellectione addita substantiæ suæ, sed per suamet nobilissimam substantiam. Et ita satisfacit utrique rationi dubitandi. Quam rem ex professo tractamus disput. 30, sect. 15. Addit vero hic Philosophus aliam probationem dictæ responsionis, scilicet, quia si Deus non esset sua intellectio, laboriosa ei esset continuatio intelligendi. Sed ratio non est convincens, alias idem probaret de omnibus aliis intelligentiis. Quamvis ergo actio non sit substantia, potest non esse laboriosa continuatio ejus; quia nullam repugnantiam habet cum natura, nec contrariam aliquam alterationem, vel mutationem causat.

Q. 2. Quidnam intelligat divina mens, an se vel aliud; et an aliud et aliud semper, vel semper idem. Responsio est: *Manifestum est, illud intelligere quod divinissimum honorabilissimumque est, quo fit ut se ipsum intelligat.* Virtute ergo hunc conficit discursus. Divina mens est suprema ac nobilissima intelligentia seu intellectio ipsa; sed ad nobilitatem intellectionis multum refert nobilitas rei intellectæ; propter quod melius est quædam non videre quam videre, si vilissima sint; non ergo quælibet intelligentia est optima, sed illa quæ est optimæ rei intellectæ; ergo divina mens intelligit id quod optimum est; ergo intelligit se ipsam, alias esset quippiam aliud dignius ipsa.

Q. 3. Hinc vero oritur quæstio tertia, an secundum Philosophum Deus nihil extra se intelligat, sed solum seipsum. Nam prima facie videtur Aristoteles ita de Deo sentire. Sed exponi potest cum D. Thoma, non cognoscere aliud a se per se primo, aut ita ut ab eo perficiatur, vel ita ut a nobilissimo objecto cognoscendo impediatur vel distrahatur. Sed de hac re latius dicta disp. 30, sect. 15.

Q. 4. Alia quæstio suboritur ex resolutione

cujusdam dubitationis, quam hic Philosophus proponit, an, scilicet, in omnibus quæ carent materia, et consequenter in omnibus intelligentiis, idem sint intellectio et res intellecta, et consequenter Angelus sit sua intellectio. Videtur enim hanc partem Aristoteles insinuare. Cum enim proposuisset dubium, quo modo divina mens possit esse intelligentia sui, cum soleat intellectio ab objecto distingui, respondet intellectionem non distingui ab objecto, nisi ut formam sine materia a forma quæ est in materia. Unde cum divina mens careat materia, non oportet ut in ea res intellecta ab intellectione distinguatur, quæ ratio si efficax est, in omnibus intelligentiis locum habet. Sed dici potest illam tantum fuisse accommodatam quamdam proportionem, ad explicandum quo modo in divina scientia propter summam ejus immaterialitatem et subtilitatem necesse non sit objectum proprium ab ipsa scientia distingui. Non est autem necesse ut id verum habeat in quavis intelligentia, neque est cur dicamus eam fuisse mentem Aristotelis, de qua re late disp. 34, sect. 4.

Q. 5. Quinta quæstio est, an Deus semper ac necessario permaneat in actuali cognitione sui, ut hic definit Philosophus. Quod probat optime, quia in deterius mutaretur, sive ita cessaret ut maneret in solo actu primo tanquam dormiens, ut in 1 quæst. dictum est, sive (quod ad hanc quæstionem pertinet) a sui contemplatione ad alia transiret; quia semper transiret ad aliud minus nobile; de hac quæstione agimus disputat. 30, sectione 15.

Q. 6. An Deus intelligat per simplicem intelligentiam, vel componendo, et definit priorem partem; et est res clara. Vide disp. 30, sect. 15.

CAPUT X.

UNUM ESSE PRINCIPEM AC GUBERNATOREM UNIVERSI.

Hæc assertio est ab Aristotele in hoc capite intenta, quam etiam voluit esse totius operis conclusionem, et quasi perorationem tanto Philosopho dignam. Eam vero hujusmodi discursu demonstrat. Universi bonum consistit in debito ordine suarum partium, ita ut hoc bonum sit quasi bonum intrinsecum et inhærens ipsi universo; sed non potest habere hujusmodi bonum, nisi in eo sit unus aliquis supremus et gubernator ejus, qui simul sit extrinsecus et ultimus finis illius, a quo emanet et ad quem tendat extrinsecum bo-

num universi; ergo necessarius est in universo unus supremus princeps et gubernator.

Hunc discursum primo declarat Philosophus exemplo exercitus, ejus intrinsecum bonum in debito ordine consistit; ad illum autem requirit ducem, qui majus bonum est totius exercitus, quia ab ipso et propter ipsum est ordo exercitus. Deinde declarat priorem propositionem assumptam, explicando breviter ordinem partium universi per comparisonem ad domum et familiam bene ordinatam; et res est per se satis clara.

Minorem autem propositionem non expresse subsumit, eam tamen revera intendit, et ea occasione divertit hic iterum ad attingendas leviter et rejiciendas antiquorum opiniones de principiis, ut inde colligat nullo ex dictis modis posse recte intelligi, quo modo mirabilis ordo hujus universi ex illis principiis subsistat et conservetur, sine ullo supremo gubernatore.

Et obiter optimas attingit rationes, quamvis brevissime et subobscure, qualis est illa, quod non satis est dicere omnia fieri ex contrariis, nisi ponatur aliud superius principium quod illa ita disponat, et ordinet vicissitudines eorum, ut neutrum eorum aliud prorsus absumat, sed successio generationum perpetuo duret. Est item alia ratio, quod sine hoc principio non potest assignari causa, cur hoc individuum nunc participet speciem et non antea, et aliud prius, aliud posterius. Utramque vero rationem, ut optime D. Thomas notavit, habet in verbis illis: *At tum illis qui duo principia faciunt, aliud principalius principium necesse est esse* (scilicet, propter rationem primam), *tum illis qui formas* (id est ideas), *quia aliud principalius principium est;*

cur enim participavit aut participat? Ecce rationem secundam. Tandem vero in fine capitulis hanc probationem illius minoris subjungit: *Pluralitas principatum seu primorum principiorum non est bona, nec confert ad bonum regimen; at entia nolunt male gubernari; unus ergo princeps.*

Quæstio 1. Circa hanc Philosophi conclusionem ejusque probationes variæ insurgunt quæstiones. Prima, an hoc discursu vel aliis naturalibus sufficienter demonstraretur esse unum tantum Deum; quam late tractamus disp. 29, sect. 1, et disp. 30, sect. 10.

Q. 2. An Deus habeat hujus universi providentiam et qualem, quidque in hoc Aristoteles senserit, disp. 30, sect. 46 et 47, præter dicta disp. 22.

Q. 3. An Deus dicatur summum bonum universi solum tanquam finis ultimus ejus, an vero etiam ut efficiens. Hæc sæpe tacta est in superioribus, et designata sunt disputationum loca. Hic solum notetur, Aristotelem in hoc capite sæpe concludere et conjungere utrumque, et reprehendere antiquos, qui alteram rationem omiserunt. Specialiter tamen approbat Anaxagoram, quod posuerit mentem ut primum movens, id est, efficiens. Et subdit statim: *Verum alicujus gratia movet, quare alterum, nisi sit ut nos dicimus, scilicet, quod propter se movet.*

Cætera, quæ de naturali cognitione Dei seu primæ causæ, et intelligentiarum desiderari possunt, disputamus late in nostris disputationibus, et de Deo quidem sub ratione primæ causæ, in disp. 20, 21 et 22, sub ratione ultimi finis in 25, sub ratione primi exemplaris in 26, sub propria ratione Dei in 29 et 30; de intelligentiis autem creatis in disput. 35, ut specialius sequens index monstrabit.

INDEX

DISPUTATIONUM ET SECTIONUM

QUÆ IN HOC OPERE CONTINENTUR.

IN PRIORI TOMO.

DISPUTATIO PRIMA.

DE NATURA PRIMÆ PHILOSOPHIÆ SEU METAPHYSICÆ.

- Sect. I. Quod sit metaphysicæ objectum.
Sect. II. Utrum metaphysica versetur circa res omnes secundum proprias rationes earum.
Sect. III. Utrum metaphysica sit una tantum scientia.
Sect. IV. Quæ sint hujus scientiæ munera, quis finis, quæve utilitas.
Sect. V. Utrum metaphysica sit perfectissima scientia speculativa, veraque sapientia.
Sect. VI. Utrum inter omnes scientias metaphysica maxime ab homine appetatur appetitu naturali.

DISPUTATIO II.

DE RATIONE ESSENTIALI SEU CONCEPTU ENTIS.

- Sect. I. Utrum ens, in quantum ens, habeat in mente nostra unum conceptum formalem omnibus entibus communem.
Sect. II. Utrum ens habeat unum conceptum, seu rationem formalem objectivam.
Sect. III. Utrum ratio seu conceptus entis in re ipsa et ante intellectum sit aliquo modo præcisus ab inferioribus.
Sect. IV. In quo consistat ratio entis in quantum ens, et quomodo inferioribus entibus conveniat.
Sect. V. Utrum ratio entis transcendat omnes rationes et differentias inferiorum entium, ita ut in eis intime et essentialiter includatur.
Sect. VI. Quomodo ens, in quantum ens, ad inferiora contrahatur seu determinetur.

DISPUTATIO III.

DE PASSIONIBUS ENTIS IN COMMUNI ET PRINCIPIIS EJUS.

- Sect. I. Utrum ens, in quantum ens, habeat aliquas passiones, et quales illæ sint.
Sect. II. Quot sint passiones, et quem ordinem inter se servant.
Sect. III. Quibus principiis demonstrari possint passiones de ente, et an inter ea hoc sit primum, *Impossibile est idem esse et non esse.*

DISPUTATIO IV.

DE UNITATE TRANSCENDENTALI IN COMMUNI.

- Sect. I. Utrum unitas transcendentalis addat enti

rationem aliquam positivam, vel tantum privatam.

- Sect. II. Utrum unum de formali dicat solam negationem quam addit supra ens, vel aliquid aliud.
Sect. III. Quotuplex sit in rebus unitas.
Sect. IV. Utrum unitas sit adæquata passio entis, et de divisione entis in unum et multa.
Sect. V. An divisio entis in unum et multa sit analogica.
Sect. VI. Quomodo unum et multa opponantur.
Sect. VII. An unum sit prius quam multa, et indivisio quam divisio.
Sect. VIII. An divisio entis in unum et multa sit prima omnium.
Sect. IX. Utrum unitas transcendentalis sit unitas numerica.

DISPUTATIO V.

DE UNITATE INDIVIDUALI, EIUSQUE PRINCIPIO.

- Sect. I. Utrum omnes res quæ existunt, vel existere possunt, singulares sint et individua.
Sect. II. Utrum in omnibus naturis res individua et singularis, ut talis est, addat aliquid supra communem seu specificam naturam.
Sect. III. Utrum materia signata sit individuationis principium in substantiis materialibus.
Sect. IV. An forma substantialis sit principium individuationis substantiarum materialium.
Sect. V. Utrum principium individuationis sit existentia rei singularis.
Sect. VI. Quod tandem sit principium individuationis in omnibus substantiis creatis.
Sect. VII. Utrum principium individuationis accidentium sit ex subjecto sumendum.
Sect. VIII. An repugnet duo accidentia solum numero diversa, esse simul in eodem subjecto ob eorum individuationem.
Sect. IX. An repugnet individuationi accidentium ut plura solum numero differentia successive sint in eodem subjecto.

DISPUTATIO VI.

DE UNITATE FORMALI ET UNIVERSALI.

- Sect. I. Utrum sit in rebus aliqua unitas formalis distincta a numerali, et minor illa.
Sect. II. An unitas universalis naturæ distincta a formali, sit in rebus actu ante mentis operationem.
Sect. III. Utrum natura communis ex se habeat ali-